

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Macherentini Societatis Iesv Theologi,
Explanatio Catechismi Catholici**

Macherentinus, Johannes

Colon., 1612

De Præceptis Ecclesiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39397

DE PRÆCEPTIS
ECCLESIAE.*Quot sunt praecepta Ecclesiae?*

Quinque praecepta Ecclesiae praecepta-
nibus fidelibus merito tenenda, enu-
merant plerique; sed non eadem omnes; sunt
enim non pauci, qui aut omittunt primum
de festis celebrandis, aut illud cum secundo,
de audienda missa, in vnum contrahunt, &
tribus reliquis quoddam de decimis soluen-
dis adijciunt.

Canisius vero decimas ipsas, quo ad sub-
stantiam Deo eiusque ministris ac pauperibus
naturali ac diuino iure deberi prudenter ad-
uertens, non retulit ipsas inter Ecclesiae prae-
cepta. Qui enim has aut non soluunt, aut
non integre quatenus Dei oblationes exi-
stunt, contra primum, quatenus Ecclesiae
ministris debetur, contra quartum; ac denique; vt
pauperum, viduarum ac pupillarum annona sunt
in septimum decalogi mandatum delinquent.

Veruntamen nec male, nec sine fructu alij
in quinque Ecclesiae praeceptis suum dant deci-
mis locum quandoquidem non nisi Ecclesiastico
iure cautum sit, & si opus fuerit, in quavis Ec-
clesia statui possit qui illas reddere teneantur
de quibus item rebus, & quotam partem.

Ceterum expedit atque adeo necessarium est,
hoc praesertim tempore, hanc doctrinam oppor-
tune & importune persequi non tam in Ecclesiae

mini-

ministris sint prouentus pinguiore sicuti quispiam calumniare posset, quam ut munifica pietate & pia munificētia populus Christianus se Deo suo fidelem præbens munificam in se ipso diuinæ liberalitatis benedictionē experiri mereatur. Sunt & aliæ causæ tum multæ, tum graues quas prudens Catechistes, vel ex breui quæ hic subiungitur tractatione facile colliget.

Nos autem ut nec numerum præceptorum passim receptum, nec præcepta ipsa immutarem; ac nihilominus necessariam hanc doctrinam nequaquam negligeremus ad finem quinti Ecclesiæ præcepti quasi per appendicem.

QVOT SVNT PRÆCEPTA
ECCLESIAE.

Præcipua quinque numerantur.
PRIMUM.

Statutos Ecclesiæ festo dies celebrato.
SECUNDVM.

Sacrum missæ officium diebus festis reuerenter audito,
TERTIVM.

Indicta certis diebus ieiunia & à quibusdam cibis abstinentiam obseruato.
QVARTVM.

Peccata tua sacerdoti proprio aut alteri cum eius facultate singulis annis confitetur.
QVIN-

QVINTVM.

Sacrosanctam Eucharistiam vt minimum semel in anno idque circa festum paschæ sumito.

His annumerandum, quidquid sancta mater Ecclesia præscripserit ordinaueritque ad meliorem illius naturalis ac diuini iuris obseruationem, quo integra, perfecta bonaque fide decimarum solutio præstanda decernitur.

Quid exigit primum præceptum?

Vt religiose obseruemus ferias indictas. Sicut enim in veteri testamento non solum præcipiebatur Sabbathi obseruantia sed etiam aliarum solemnitatum: haud secus in nouo Testamento non solum diei Domini præcipitur sanctificatio sed etiam aliarum solemnitatum.

Quomodo celebrandi sunt Christo festi dies?

Si obseruatis ijs quæ in tertio Dei præcepto traduntur, de cultu sacrorum dierum, ea crediderimus quæ eo tempore in Ecclesia celebrantur, maxime si ad fidei articulos spectant: Vt, in festo Trinitatis debemus credere, quod Deus est vnus in substantia & trinus in personis, inter se per omnia æqualibus. In festo Natiuitatis, quod Iesus Christus Dei filius ex Maria Virgine natus. In pas-

R sione,

sione, quod pro nobis passus, mortuus & sepultus est. In festo Ascensionis, quod ad cœlos ascendit. In festo Pentecostes quod Spiritum Sanctum discipulis suis misit. In festo Corporis Christi, quod Iesus Christus Dei Patris & hominis matris vnigenitus Filius verissime continetur in Eucharistia. In festo omnium Sanctorum, quod animæ eorum quæ in hac vita bene vixerunt, nunc cum Christo lætantur in cœlis. In commemoratione mortuorum quod est purgatorium, post quod animæ ad vitam gloriosam ascendent resumptura in die nouissimo corpus gloriosum.

Qua ratione pie & cum fructu sanctorum festiuitates celebrantur.

Respondet D. Bernardus. Tria sunt quæ in festiuitatibus sanctorum vigilantiter considerare debemus: auxilium sancti, exemplum eius, confusionem nostram.

Auxilium eius quia qui potens in terra potentior est in cœlis ante faciem Dei sui, si enim dum hic viueret misertus est peccatoribus: & orauit pro ijs nunc tanto amplius, quanto verius cognoscit miserias nostras orat pro nobis patrem, quia
beata

beata illa patria charitatem eius non immi-
nuit sed augmentauit : neque enim quia
impassibilis omnino, ideo & incompassi-
bilis factus est, sed nunc potius sibi induit
viscera misericordiae cum ante fontem mise-
ricordiae existit.

Debemus etiam attendere exemplum
eius, quia quamdiu in terris visus, & cum
hominibus conuersatus est ; non declina-
uit ad dexteram, neque ad sinistram sed
regiam viam tenuit, donec veniret ad il-
lum qui dicit. Ego sum via veritas & vi-
ta &c.

Sed & diligentiori intuitu confusionem
nostram inspiciamus, quia homo ille (ni-
mirum sanctus) similis nobis fuit passibi-
lis ex eodem lutu formatus, quo & nos,
Quid ergo est, quod non solum difficile, sed
& impossibile credimus, vt faciamus opera,
quae fecit, vt sequamur vestigia eius, &c.

Beatus item Augustinus sic breuiter &
pie. Populus Christianus memorias marty-
rum religiosa solemnitate concelebrat & ad
excitandum imitationem & vt meritis eo-
rum confocietur atque orationibus adiu-
uetur.

Quid secundo precipitur?

Vt diebus festis sacrosancto

Missae sacrificio integro intersimus

R. 2. corpo-

corpore & mente, hoc est animo eo tempore Deo vacandi.

Quid nam agit Ecclesia in hoc missæ sacrificio?

Duo præcipuè. Primo perficit Sacramentum Eucharistiæ pro vt Christus instituit oblatione scilicet eius, vt sacrificij: Consecratione & sumptione, vt sacramenti. Secundo. Ad hæc nos præparat per commemorationem & repræsentationem & vitæ & mortis Christi. Sic enim ipse præcipit, hoc (inquiens) facite in meam commemorationem. Ad quod omnis illa solennitas, & maior, quam in reliquis Sacramentis seruetur, tendit.

Explica quomodo hoc fiat in Missa.

Vita Christi Saluatoris nostri in tres præcipuas partes distribuitur, scilicet ingressum in mundum vsque ad initium prædicationis, progressum in prædicatione, egressum in passione & morte: in qua etiam tria præcipua ad salutem nostram iuxta prædictam distributionem inuenimus ab ipso completa, scilicet sui humiliationem atque occultationem, manifestationem Patris & cæterorum ad nostram salutem pertinentium: Tertium demum oblationem sui ipsius, qua placauit Patrē & satisfecit pro peccatis nostris. Ita etiam missam tribus partibus Ecclesia compleuit.

Prima

Prima est præparatio & humiliatio nostri, primæ parti vitæ Christi respondens, quæ primis orationibus terminatur.

Secunda est instructio, quæ vsque ad symbolum fidei durat & Christi prædicationi respondet.

Tertia est perfectio atque consummatio Sacramenti, passionem exprimens. Dic quid illa parte fiat & repræsentetur.

Cum sacerdotem egredientem ex sacratio, vestibus sacris ornatū, & appropinquantem altari intueor. Christum considero excubili sacratissimo virginalis aulæ, tanquam sponsum de thalamo procedentem, fragilitate quidem naturæ nostræ vestitum, sed eadē mira gratia & virtutibus decorata: moxque sese offerentem passioni & cruci, quam altare significat. Inclinatio vero illa sacerdotis, & peccatorum confessio aperte mihi ostendit quod ipse Christus in similitudine carnis peccati natus, sese deiecit vsque ad solum & præsepe, & vsque ad remedia peccati in circumcissione, & baptismo sumēda: quo sic nos humiliaret, & vere exaltaret coram Deo.

Prosequere cætera.

Cantatur interim solenniter aliquid, præcipuè ex Psalmis, deinde repetitur imploratio illa misericordiæ magnis vocibus. Kyrie Eleison: quæ patrum desideria de aduentu

R 3

Christi

Christi, quæ ex cognitione præsentis miseriarum, cum imploratione misericordiarum Deo offerrebant, repræsentant, & accendunt in me desiderium participandæ huius gratiarum, id noui aduentus Dei in animam meam, quæ omnia intelligo mihi in Missa offerri. Quare cum illis patribus clamo. Utinam dirumperes cælos & per nouum gratiarum effectum, in me, in nos omnes & in Ecclesiam descenderes. Miseriarum etiam huius vitæ & propriæ fragilitatis cognitione clamo: Domine miserere mei. Post quæ iam in diebus lætitiæ hymnum angelorum quem in natiuitate Christi cantarunt, audiens, gaudia cœlestia propter aduentum Christi, & salutem nostram cogito.

Recte quidem hæc, sed comple reliqua huius partis.

Tunc demum salutatio illa sacerdotis, quæ sæquitur, Dominus vobiscum, mihi significat, quomodo Christus in suo illo primo ingressu & natiuitate humillima quidem, nonnullis sese ostendit: quamuis id modice pastoribus nimirum, & magis in præsepi, in templo Simeoni, Annæ & reliquis, Ioanni in Baptismo. Sed post illa rursum statim se abscondit sub infantia illa, fuga in Ægyptum, subiectione parentum, & deserto: quo tempore credimus illum orationibus maxime apud Patrem se exercuisse,
cum

cum vacaret à cæteris atque illis negotium salutis nostræ egisse. Fuerunt enim hæ orationes vna ex præcipuis partibus redemptionis nostræ, & meriti eius. Paulo dicente: Exauditus est pro sua reuerentia, & hoc priores illæ orationes Missæ mihi significant & simul admonent vt dicam Deo, domine, Filij tui orationibus quas pro me fecit, & adhuc apud te facit, ac sponsæ eius Ecclesiæ simul, salua me & quæ illi pro me petunt, qui norunt quid magis conueniat, concede. Et sic respondeo ex corde Amen, amen, atque ita præparatus ad sequentia procedo.

Explicasti primam partem vitæ Christi & missæ, dic iam de secunda?

Christus in vita sua, post illam humiliationem atque orationem, totis triginta annis magno mysterio & exemplo expletam docere cœpit: totoque reliquo vitæ tempore vsque ad passionem docuit nos de salute æterna. Ita Ecclesia post supradictam præparationem populum docet, primo quidem lectione quadam quam epistolam vocant, ex veteri testamento vel ex Apostolorum doctrina desumpta. Postquã vt quædã cantata sunt. Euangeliũ magna cû solennitate & reuerentia annunciat moxq; solennibus diebus symbolum fidei magnis vocibus cantatur, in signum credetium ex Christi & apostolo-

R 4 rum

rum prædicatione, inter quos & nos sumus

Dic quid hæc significant?

Doctrinam Christi præcessit è vicino prædicatione Ioannis, quæ dispositio quædam fuit ad Euangelium, neq; enim aliud egit quam, vt ad Christum mitteret omnes idque annunciatione imminentis iudicij, vnde dicebat. Iam securis ad radicem arboris posita est: demonstratione præsentis gratiæ. Ecce agnus Dei & denique prædicatione pœnitentiæ. Facite fructus dignos pœnitentiæ. Atque hanc Ioannis prædicationem Epistola illa significat. Illa vero quæ post epistolam cantantur, gemitus & pœnitentiam significant eorum, quos Ioannes conuertebat. Ac quoniam inter hos gemitus solet etiam esse magna consolatio, aliquando quoque inter hæc alleluia cantatur. Post quæ statim Euangelium ipsum per Christum & suos captum est annunciari: in quo dulcissima verba Christi, Exempla virtutum eius, miracula, indefessusque labor pro salute nostra continentur, quæ lectio euangelij significat.

Quomodo te ad hæc habes?

Cum harum lectionum aliquid intelligo, illud in corde recondo, vel cum nihil exponitur. Sin minus cogito Iohannem prædicantem & magno feruore ducentem homines ad Christum. Deinde Christum verbis & operibus de salute æterna instruëtem,

atque

atque ab eo humiliter peto, vt me timore sancto ad suam doctrinam disponat & aliquid eius degustare det. Ac sic in symbolo audio voces eorum qui Christo prædicanti crediderunt: vt illius mulieris clamantis. Beatus venter qui te portauit; & Petri confitentis: Tu es Christus filius Dei viui. Postremo etiam totius Ecclesiæ. Atque hanc viam fidem mihi cupio à Deo infundi, intelligens eam esse fructum doctrinæ & miraculorum Christi.

Dic quomodo intelligas tertiam partem Missæ.

Sicut Christus post supra dicta, totum se conuertit, ad passionis sacrificium: vt scilicet patri in odorem suauitatis se offerret, ita Ecclesia in vltima parte missæ tota est intenta ad offerendum complendumque sacrificium: idque facit miro ordine.

Explica primum quod sit hoc sacrificium ab Ecclesia oblatum.

Sacrificium bonum aliquod Deo gratum est quod illi à nobis offertur in recognitionem debitæ seruitutis, vel in gratiarum actionem pro beneficijs, vel certe ad impetranda quæ nobis necessaria sunt, vel postremo in satisfactionem peccatorum. His enim de causis constat in scriptura Deo oblata esse sacrificia, & horum omnium causa Christus

R 5 sese

sele obtulit sacrificium perfectissimum Patri in passione. Satisfecit enim pro peccatis, egit gratias pro beneficijs, exhibuit quam omnes debemus, seruitutem, impetrauitque omnia nobis ad salutem necessaria quod sacrificium omni ex parte gratissimū fuit Patri. Id enim quod offerebatur, & voluntas qua offerebatur, erant summè grata propter quod sacrificium, si quid ex nobis Deo placere potest, gratum est, Ideoque ipse Christus, post se ipsum omnes suos fideles tanquam propria membra, eorumque omnia in Dei laudem opera, simul etiam obtulit propter se Deo grata. Cui se cōformans Ecclesia & obediens idem etiam, quod ipse obtulit, offert Deo, scilicet ipsum Christum, & omnes eius fideles, cuncta etiam illorum bona opera.

Ostende vbi hæc Ecclesia & quomodo offert?

Offert Ecclesia primo terrenas illas creaturas panis & vini cum orationibus sanctis. Agnoscit enim de omni bono nobis à Deo dato, illi iuste sacrificandum esse, Inter hæc vero sunt exteriora elementa ad vitæ sustentationem creata. De illis ergo sacrificium offert, non quo Deus cibetur sed quo omnium dominus agnoscatur. Neque tamen hoc solum offert: sed intelligit pane illo & vino carnē & sanguinem Christi si-

si significari primo, deinde conuerti in ea ipsa, quæ significant : de quibus Christus dixit: Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Agnoscit, etiam significari iisdem creaturis, panis & vini, vnitatem corporis mystici, in qua (vt Paulus inquit) vnus panis & vnum corpus multi sumus. Atque hæc duo etiam sub illo pane & vino offert, vt simul de omni humano bono Deo sacrificet corpus etiam Christi in passione, & sanctorum quoque corpora per martyrium, vel mortificationem sacrificium sunt Deo gratissimum. Animæ etiam & Christi, & sanctorum & eorum omnia sancta opera igni charitatis accensa Deo sacrificantur. Quæ omnia hic Ecclesia offert de exterioribus rebus, & de corporibus & animabus, vniuersale hoc Christianorum sacrificium complens, vt Augustinus ait:

Dic qua auctoritate & quo fructu hoc fiat?

Fit proculdubio Christi præcepto Apostolis tradito, & per illos Ecclesiæ, & perpetuo in ea obseruato. Vt sit in Ecclesia sacerdotij Christi secundum ordinem Melchisedech æterni integrum munus, ideoq; etiam visibile sacrificium Deo gratum. Fructus vero est, vt quia in multis quotidie omnes offendimus, iugiter etiam participes
effi-

efficiamur sacrificij Christi per quod nobis remittuntur peccata, & placatur Deus. Supplemus etiã id, quod minus facimus in gratijs reddendis Deo, orandoque pro salute nostra, & debita illi seruitute agnoscenda. Communicamus quoq; Sanctorum omnium bonis operibus.

Quantum fructum putas consequi nos hac oblatione?

Scio certissimum esse, Deum magis respicere, ex quanta deuotione contritioneq; & promptitudine aliquid ei offerat quam quantum sit, quod offertur. Ideoque agnosco quamuis id quod in missa offertur infinitum sit, scilicet passio Christi, eius meritum & satisfactio: tantum quemlibet sibi remissionis, & gratiæ inde habere, quanta est apud Deum sua deuotio, & præparatio cordis, quantum amat & desiderat Christum, & quantum illi patienti configuratur. Ideoque ex quo illa incipit sacrificij oblatio, conor Christo & sanctorum omnium societati me coniungere, & dico Deo: Fac me Domine participem sacrificij, quod tibi in cruce obtulit Christus & quod nunc tibi offert Ecclesia. Nam illi quantum possum me conformans, quæ voluit quæ amauit Christus, amo, & volo, gloriam tuam scilicet, quæ odit, odio peccata omnia, & me ipsum totum

in tu-

in tuum obsequium & honorem cupio expendere, sicut vnigenitus tuus in passione se totum pro tua obedientia tradidit.

Dic ordine qua Ecclesia seruat in hac oblatione.

Ecclesia tota representando nobis Christum intenta, sicut videt ipsum proximo ante passionem tempore, completis & miraculis, & doctrina, videlicet post Lazari resurrectionem, delituisse in regione iuxta desertum, vbi maxime videtur se ad passionem parasse, seque in illo secreto, quod per totam vitam fecerat, obtulisse patri, & orasse pro nobis: quo peracto reuersus in Hierusalem cum magna solennitate, & lætitia exceptus est, cantantibus cunctis; Benedictus qui venit in nomine Domini: ita Ecclesia sacerdotem post symbolum & salutationem sequentem, quibus finis doctrinæ Christi significatur, vult in secreto: primo, offerre panis, & vini mysticum sacrificium, atque orationibus silenter dictis illud commendare. Quibus completis cum solenni cantu sacerdos incipit præfationem illam, ingressum illum festiuium Christi in Hierusalem significans. Postquam omnes canunt: Sanctus, & benedictus qui venit: vt significetur pari lætitia omnes astantes Missæ, debere Christum in Sacramento se præsentem exhibentem, excipere

cipere, ac ita ire obviam illi per sancta desideria, sicut fecit plebs illa deuota in die palmarum, & per considerationem beneficij, quod ibi exhibetur nobis, nos ipsos, nostraque omnia abnegare & contemnere coram Deo, sicut illi vestimenta sua dependentes sternebant in via.

Explica quid agitur completa præfatione?

Post illam solemnitatem præfationis sacerdos in secreto silentio orat, primo; pro tota Ecclesia, & pro ijs qui in sublimitate sunt, vt Paulus iubet, & in speciali pro illis, quibus tenetur, pro omnibus offerens sacrificium. Secundo implorat sanctorum patrocinia, vbi Christum repræsentat illis diebus ab ingressu Hierusalem vsque ad passionem, quem credendum est illo maxime tempore orationi & oblationi sui ipsius vacasse post doctrinam, quam illis diebus frequenter tradidit, quo enim magis passioni appropinquabit, & feruentioribus desiderijs salutis nostræ exercebatur, ac ita ego illo tempore hæc considerans quantis possum desiderijs oro cum Ecclesia pro omnibus eius membris. Post quæ omnia ad vltimam cœnam veniens sacerdos, Christum, panem & vniū consecrantem atque in suum corpus & sanguinem conuertentem repræsentat: idem etiam ipse faciens & statim præ læ-
titia

titia spirituali non se continens, eleuat, consecrat, consecrata sacrificat, & sistit Deo, atque omnibus adoranda exhibet significans Christum exaltatum in cruce, suo sanguine irrigantem terram.

Declara quid sequitur eleuationem?

Iam ab illa hora Christus in cruce uiuus pendens, repræsentatur, ubi & silentio feruentissime orasse creditur & septem illas voces suauissimas protulisse. Ita sacerdos orat rursus in silentio pro omnibus, usque ad eos etiam, qui in purgatorio sunt, orationem extendens, deinde orationem Dominicam alta voce pronunciat septem continentem petitiones, in verborum illorum signum. Itaque hoc tempore debemus omnes fideles maxime esse suspensi, ac si Christum crucifixum intueremur, ac ita orare excitantes nos ad veram compunctionem, tanquam qui digni æterna morte simus: Deinde concepta spe de tanta redemptoris virtute clamare cum latrone: Memeto mei domine: & quanto deuotius possumus, orare Christum præsentem pro salute nostra, cogitantes illa quæ in cruce passus est & illud præcipue verbum tenentes memoria. Sicut Moyse exaltauit serpentem in deser-

deser-

deserto, ita exaltari oportet filium hominis, ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed vitam æternam habeat, & nos tanquam ignitis infernalis serpentis moribus vulnerati, peccatis scilicet, adoremus in similitudinem carnis peccati Christum crucifixum.

Dic cætera quæ sequuntur.

Post hæc diuiditur hostia quasi distribuenda. Nam quamuis nõ sint, qui Sacramentum corpore sumant, omnes tamen fideles per fidem & deuotionem efficiuntur participes eius, quod illa diuisio significat: in qua etiam mors Christi representatur. In ea enim anima eius à corpore diuisa fuit quare in memoriam clamoris illius quo exspirauit, Sacerdos etiã altiori voce clamans, annunciat pacem. Christus enim per sanguinem suum pacificauit, & quæ in cœlis, & quæ in terris sunt. Ac in signum etiam terræ motus illius, quo petreæ scissæ sunt, & compunctionis quoque illorum, qui astabant cruci, & percutientes pectora sua, reuertebantur, clamat tunc Ecclesia. Agnus Dei qui tollis peccata mundi, quibus omnibus nos etiam ad magnam compunctionem excitamur, & præparamur ad sumptionem Sacramenti: ut scilicet manducemus eius carnem & bibamus eius sanguinem, qui dicit. Nisi hæc manducaueritis nõ habebitis vitam in uobis. Quod si non ab omnibus sacramentaliter fit, tamẽ sacer-

faceros pro omnibus id facit, & omnes etiam spiritualiter iustum est, vt sumant. Cogito itaque tunc quomodo fumentes Christum, in memoriam passionis & mortis eius, monumentum quodammodo efficiuntur ipsius, atque oro vt si non sacramentaliter, fide & deuotione carnis eius particeps efficiat, & cor meum per continuam suæ mortis meditationem monumentum eius esse mereatur.

Declara quæ post sumptionem fiunt.

Sumpto iam sacramento, omnia in gratiarum actione concludit Ecclesia, atque iucunditate cordis. Et ita sacerdos gratias agēs & ex magna spe felicem illam vnionem ad Deum, quæ sumptione sacramenti significatur, consequendi, orat, vt in gloria Christi perseueremus, & ad consummationem perueniamus, nihil enim reliquum post tantam sacramenti gratiam, in quibus etiam Christi resurrectio, & apparitio significatur atque lætitia eorum quibus se ostendit; sicut enim Christus quamuis mortuus corpore, diuinitate tamen viuus, immo vita ipsa, post modicum resurrexit, ipsum sepulchrū gloriæ suæ resurrectionis illustrans, ita sumpto corpore suo viuo, sed in memoriam mortis fumentes, viuificantur, & replentur exultatione, vnde omnis illa congratulatio. Et ne quid desit, ipsa ascensio Christi, postremo

S signi-

significatur cum dicitur. *Ite, missa est: vel benedicamus domino.* Sicut enim Christus ascendens in cœlum, erexit animos omnium ad cœlestia, & spem maximam dedit illis consequendi, & reuersi sunt, qui assiterunt ipsi ascendenti, laudantes, & benedicentes dominum, ita dicitur nobis, *Missa est, hoc est iam viua hostia Christus oblatu* pro nobis patri astat perpetuo, interpellans pro salute nostra. *Ite iam, non ad vana, & inania huius sæculi quærenda, sed ad desideranda cœlestia, & reuertimini ad vestra corpore, mente vero laudantes, & benedicentes dominum, pro tantis & tam incomprehensibilibus, beneficijs, semper gratias agite.*

Estne concio diebus festis audienda?

Actor. 6. Quamquam Ecclesia non præceperit expressè, vt singulis diebus festis audiatur concio sacra, attamen lege naturæ atque fidei tenentur Christiani ea discere, quæ salutis sue sunt necessaria: quæ cum extra sacras conciones ferè non discantur, vel certè non sint animorum motus, quos pietas requirit, vt foueantur, conseruentur, atque augeantur, non facilè licet concionem negligere, & multò minus Pastori prædicationem verbi Dei omittere. Eadem ratio est audiendi Catechisticam institutionem aliasque sacras lectiones, vbi illæ habebuntur.

Quid

Quid continet tertium Ecclesiae Præceptum?

Observantiam ieiunij quadragesimalis, *De hoc Hess. c. 15. & sequentibus.*
 quatuor Temporum, & , siquando Ecclesia præcipit, peruigilij festorum: exceptis ijs, quos Ecclesia non vult obligare; è quorum numero sunt pueri, qui licet non obligentur totam quadragesimam ieiunare: conuenit tamen sibi aliquot dies deligere, quibus ieiunent.

Quid quartum præscribit?

Vt dum eos annos attigerimus, in quibus peccare possumus: saltem semel in anno, nimirum tempore Paschali, Sacerdoti confiteamur de peccatis mortalibus, & de quibus dubitatur sint ne venialia, aut mortalia.

Non sunt confitenda venialia peccata?

Quoniam nullum est tam paruum peccatum, quod non crescat neglectū: & *qui sper - Eccle. 19. nit modica, paulatim decidet:* idcirco cum mortalibus satius esset etiam de grauioribus venialibus confiteri, & quæ conscientiam magis remordent.

Quando alias confiteri tenemur?

Quoties venerabile Sacramentum Eucharistiæ suscipere volumus, si modò nobis sumus conscij peccati mortalis.

Obligamur præterea in mortis articulo confiteri de peccato mortali, de quo antea non confessi fuerimus, idque diuino ipso iure.

iure. Debemus enim pro viribus nos ad misericordiam præparare, quando imminet nobis iudicium damnationis aut misericordię. Sed quia periculosum est confessionem diu differre, propter obliuionem multorum peccatorum, peccandi consuetudinem, & mortis incertitudinem: ideò consultius esset, sæpè confiteri: quia ex frequenti confessione homo auocatur à multis peccatis, fitq; timidior ad Dei offensionem. Non quidem statim post peccatum commissum iniungit nobis S. Ecclesia, Sacerdoti de peccato confiteri; tamen optimus quisque Christianus, & qui Deum timere vult, confugiat ad contritionem & interiorem cordis pœnitentiam, cum primum agnoscit peccatum suum, cum voluntate confitendi tempore & loco. Peccatum enim quod per pœnitentiam nõ deletur, mox suo pondere ad aliud trahit peccatum, & lumen rationis excæcat.

*De his
consule ca.
4. de pœ-
nitentia.*

CA-